

2013. május 9. Ruth könyve תִּתְּן Heszed - 3 hűséges ember a hűtlenség tengerében

1. Fontos tudnivalók a történet megértéséhez

- a. **A móábiták** többistenhívő pogány nép voltak. A Holt-tenger keleti partján volt hazájuk. Főistenségük Kémós, a pogány kultusznak pedig része volt az emberáldozat. Az izráeliták megvetették, gyűlölték, kerülték őket és előítéletekkel viseltettek irántuk.
 - i. *5Mózes 23,4-7 Nem tartozhat az Úr gyülekezetéhez ammóni vagy móábi ember, még a tizedik nemzedékük sem tartozhat az Úr gyülekezetéhez, sohasem.⁵ Mert nem jöttek elétek kenyérrel és vízzel az úton, amikor kijöttetek Egyiptomból, és mert felbérelték ellened Bálámot, Beór tiát, az arám-naharaimi Petórból, hogy átkozzon meg téged.⁶ De Istened, az Úr, nem akarta Bálámot meghallgatni; sőt Istened, az Úr, áldásra fordította az átkot, mivel szeret téged Istened, az Úr.⁷ Ne törődj békességükkel és javukkal soha, egész életedben!*
 - ii. *2 Királyok 3,26-27 Amikor Móáb királya látta, hogy nem bírja tovább a harcot, maga mellé vett hétszáz kardforgató embert, hogy keresztültörjenek Edóm királyánál, de nem tudtak.²⁷ Akkor fogta elsőszülött tiát, aki őutána lett volna a király, és teláldozta égőáldozatként a vártalon. Emiatt olyan nagy felháborodás támadt Izráelben, hogy ölkerekedtek és visszatértek hazájukba.*
- b. **A sógorházasság** intézményének célja az volt, hogy ne haljon ki egy család se Izráelből, és a föld ne kerüljön idegen kézbe. *⁵ Ha testvérek laknak együtt, és közülük az egyik meghal tiúgyermek nélkül, akkor az elhunynak a felesége ne merjen hozzá idegen térlihoz. A sógora merjen be hozzá, és vegye feleségül mint sógora. ⁶ A születendő első gyermek viseje az elhunyt testvér nevét, hogy ne töröjék ki annak a nevét Izráelből. (5 Mózes 25,5-6.)*
- c. **Megváltó rokon** (legközelebbi rokon, vérbosszuló rokon, stb... a héber kifejezés ugyanaz: גֹּאֵל ejtsd: gó'él - jelentése: megváltó) Ezeken a bibliai helyeken olvashatunk a megváltó rokon feladatairól: 3Móz 25,25-34, 47-54; 4Móz 35, 18-21, 25, 27; Józsué 20,3; és Jeremiás 32,6-10
 - i. Ha egy családtag anyagi okokból rabszolgának adta el magát, a **megváltó rokon** feladata volt kifizetni érte a váltságot.
 - ii. Ha egy családtag földet, házat adott el, vagy zálogba, a megváltó rokon kötelessége volt visszavásárolni
 - iii. Igazságszolgáltatás - családtag elleni halálbüntetést érdemlő esetben a megváltó rokon feladata volt a kivégzés (vérbosszú)
 - iv. A család ellen bűncselekményt elkövető személy esetében ő volt, mai kifejezéssel az "ügyész."
- d. Nevek és jelentéseik (az Ószövetség tanulmányozása során ez mindig fontos lépés)
 - i. Betlehem - Kenyér háza
 - ii. Elimelek - Istennem a király, felesége Naomi - Kedves, bájos, később Mára - Keserű
 - iii. Bóáz - Az Ő (Isten) erejében
 - iv. Óbéd - Abdiás egy formája - Isten szolgálja

e. Heszed תִּן

- i. Az Isten igazságán, és a vele kötött szövetségen alapuló hűség, szeretet, elkötelezettség, kedvesség, jóindulat.
- ii. Az a hozzáállás, amikor az Isten igazsága, a vele kötött szövetség és az Istenbe vetett bizalom miatt az ember örömmel tesz többet és jobbat a törvény előírásainál embertársáért.
- iii. Elkötelezett, áldozatkész, hűséges igaz irgalom
- iv. "Önzetlen, szeretetteljes cselekedetek. Irgalmasság, kegyelmesség, szeretetteljes odaadás, az, hogy Istent kövessük, cselekedjünk irgalmasan hozzá hasonlóan." (forrás: http://pavazsinagoga.hu/wiki:elso_aldas_eleje)

2. A történet 4 helyszínen játszódik

a. Móáb földje 1,1-18

- i. Elimelek elköltözik Betlehemből
 1. A költözés oka: nincs kenyér a Kenyér házában
 2. Nem bízik Istenben az, akinek Isten a királya
 3. Moábita menyek - "mindenki azt csinálta, amit jónak látott"
- ii. Meghal Elimelek és 2 fia
 1. Boáz eközben él
 2. A történet pontosan Elimelek várakozásai ellenére alakul
- iii. A probléma: kihal egy család Izráelből, oda az örökség (11-13. versek)
- iv. Heszed תִּן Ruth Naomival marad (16. vers)

b. Betlehem mellett egy mező. 1,19 - 2:23

- i. Naomi nézőpontja
 1. nincs remény (1,19-21.versek)
 2. van remény (2,19-23. versek)
- ii. Isten nézőpontja
 1. van árpa (1,22.vers) vége az éhezésnek
 2. Ruth pont egészen véletlenül Boáz földjén szedeget, aki rokon (2,1-3)
- iii. Boáz perspektívája - heszed תִּן
 1. Boáz ismeri a törvényt ¹⁹ *Ha learatod aratni valódat a mezőn, és ott telejtesz egy kévét a mezőn, ne merj vissza tölvenni. Legyen az a jövevényé, árváé és özvegyé. Így megálcja Istened, az Úr, kezded minden munkáját.* ²⁰ *Ha levered olajfád termését, utána már ne szedegess, maradjon az a jövevénynek, árvának és özvegynek.* ²¹ *Ha leszüreteled szőlődet, utána már ne böngésszél, maradjon az a jövevénynek, árvának és özvegynek.* ²² *Emlékezz arra, hogy szolga voltál Egyiptomban! Ezért parancsolom neked, hogy így cselekecj. (5 Mózes 24,19-22. Lásd még 3 Mózes 19,9-10; 23,22)*
 2. Boáz többet és jobbat ad Rutnak, mint amit a törvény előír. Nem csak a

szedegetést engedi meg Ruthnak, hanem annál sokkal többet ad számára.

Napi ebédet (14. vers), több gabonát (15-16. vers), védelmet (9. vers)

c. **Betlehem melletti szérű** (itt csépelték a gabonát) 3,1-18

- i. Naomi *heszedet* תִּתֶּנִּי akar mutatni Ruth iránt, gondoskodni akar róla (3,1-7)
- ii. Ruth *heszedet* תִּתֶּנִּי kér Bóáztól ami azért nagy dolog, mert
 1. Ruth moábita
 2. Bóáznak ebből semmi előnye nem származik majd
- iii. Bóáz kész *heszedet* תִּתֶּנִּי gyakorolni
 1. Itt nincs erkölcstelenség
 2. Bóázt motivációja
 - a. Isten iránti engedelmisség motiválja (3,13)
 - b. Naomi és Ruth iránti szánalom

d. **Betlehem városa, főté** 4,1-22

- i. Az ismeretlen megváltó rokon (4,1-5. versek)
 1. kész megvenni a szántóföldet (4. vers - motivációja: haszon)
 2. irtózik még a gondolattól is, hogy *heszedet* gyakoroljon 5-6. versek)
- ii. Boáz
 1. kész arra, hogy kifizesse a szántóföld árát, megváltó rokonként lépjen fel - ami nem kötelező számára - *heszed*
 2. kész arra, hogy elvegyen egy moábita lányt feleségül, vállalja a számára nem kötelező sógorházasságot - *heszed*
 3. tudja, hogy amikor fia lesz Ruthtól, az jogilag Naomi fia lesz
 4. tudja, hogy a föld egy napon a fiáé és Naomi családjáé lesz, neki ezzel csak költsége, fáradsága lesz
- iii. Fia született Naominak
 1. Óbéd jogilag Elimelek és Naomi fia
 2. Óbéd örökségét Bóáz tartja fenn
- iv. Isten az egész történetben *heszedet* tanúsít
- v. Házi feladat - továbbgondolásra. Az Úr Jézus Krisztus családfájában (Máté 1,1-17) szereplő nők. Mit gondolsz, kedves olvasó, miért pont ezeket a nőket nevesíti a Szentlélek által Máté, amikor evangéliumát írja?
 1. Támár (1Mózes 38)
 2. Ráháb (Józsua 2; 6,22-25)
 3. Ruth
 4. Betsábé (2Sámuel 11)

Bírák könyve összefoglaló táblázat¹

NÉV	TÖRZS	ELNYOMÓ	IDŐTARTAM	IGESZAKASZ
Otniél	Júda	Mezopotámia	8 év elnyomás, 40 év béke	Bírák 3,7-11
Éhúd	Benjamin	Moabites	18 év elnyomás 80 év béke	Bírák 3,12-30
Sámgár	Júda	Filiszteusok	A zsidó hagyomány szerint 1 év	Bírák 3,31
Debóra Bárak	Efráim Naftáli	Kánaániták	20 év elnyomás 40 év béke	Bírák 4,1-5,31
Gideon	Manassé	Midiániták	7 év elnyomás 40 év béke	Bírák 6,1-8,35
Tóla	Issakár		23 év béke	Bírák 10,1-2
Jáir	Gád		22 év béke	Bírák 10,3-5
Jefté	Gád	Ammóniták	6 év béke	Bírák 10,6-12,7
Ibzan	Júda		7 év béke	Bírák 12,8-10
Élón	Zebulun		10 év béke	Bírák 12,11-12
Abdón	Efráim		8 év béke	Bírák 12,13-15
Sámson	Dán	Filiszteusok	40 év elnyomás 20 év béke	Bírák 13,1-16,31

¹ Forrás: http://swartzentover.com/cotor/Bible/Bible/OT/History/Judges/12_judges_of_israel.htm

A térképen Izráel bíráinak származási helyei láthatók. Forrás:

<http://www.studylight.org/misc/maps/getImage.cgi?i=56&s=1>